

REMISSVAR

2018-08-12

Dnr: Fi2018/01303/V

Finansdepartementet

Finansmarknadsavdelningen,
Värdepappersmarknadsenheten

SOU 2018:20 Gräsrotsfinansiering

Småföretagarnas Riksförbund har tagit del av betänkandet SOU 2018:20 Gräsrotsfinansiering och inkommer här med synpunkter på de delar i betänkandet som kan komma att beröra förbundets medlemmar.

Bakgrund

Utredningen har haft i uppdrag att kartlägga marknaden för plattformar för gräsrotsfinansiering eller crowdsourcing och göra en bedömning om befintlig lagstiftning behöver justeras eller om det behövs en ny näringsrättslig reglering med utgångspunkten att förbättra förutsättningarna för utveckling av finansieringsformen som en alternativ källa till finansiering för små och medelstora företag. Förslaget ska dessutom säkerställa ett högt konsumentskydd och investerarskydd i allmänhet för att främja förtroendet för och utvecklingen av gräsrotsfinansiering. Avvägningen mellan nyttan för samhällsutveckling via kapitalförsörjning för små och medelstora företag visavi risker med penningtvätt och finansiering av terrorism har fått en tydlig slagsida åt det senare. Utgångspunkten borde vara att crowdfunding i första hand används i seriösa sammanhang.

Småföretagarnas Riksförbund har i sitt näringspolitiska program konstaterat att tillväxt och kapital är förutsättningar för ett företagsklimat i världsklass. I Sverige finns inte, i motsats till många andra länder, möjlighet att ha aktiebolag med lågt aktiekapital eller att använda obeskattade pengar till företagsuppbyggnad. I Sverige finns inte heller något välfungerande system där tjänsteföretag kan låna pengar, eftersom personal eller idéer inte fungerar som säkerhet i bank. Av bland annat dessa skäl startas alltför få företag i Sverige. Främst små företag, tjänsteföretag, företag på glesbygd och företag drivna av kvinnor och utlandsfödda har i dagsläget problem med finansiering, och för dem behövs ett ständigt fokus på bättre kapitalförsörjning till företagande. Av dessa anledningar ser Småföretagarnas Riksförbund en kompletterande möjlighet för dessa företag att via ett välfungerande, enkelt och tydligt regelverk för gräsrotsfinansiering få tillgång till bättre kapitalförsörjning.

Allmänna reflektioner

Småföretagarnas Riksförbund delar redovisningens syfte och bakgrund som är i linje med förbundets uppfattning.

I avsnittet 4.6 beskrivs arbetet inom Europeiska Unionen och här kan vi konstatera att utredningen varit något före sin tid och därför inte kunnat förhålla presenterade lagförslag till Europeiska kommissionens förslag Regulation of the European parliament and of the council on European

Crowdfunding Service Providers (ECSP) for business, COM(2018) 113 final, presenterad den 8 mars 2018.

Småföretagarnas Riksförbund anser att det är av oerhört stor vikt att presenterat lagförslag i utredningen jämförs med kommissionens förslag så att lagstiftningen är tydligt harmoniserad med övergripande EU-regler. Båda förslagen föreslår en reglering och kontroll men då svensk myndighetsutövning har en tendens att komplicera och försvåra ansökningsprocesser och tillstånd i jämförelse med övriga EU-länder kan det finnas en poäng att införa minimumreglering utifrån föreslagen EU nivå, för att på så sätt skapa positiva förutsättningar för svenska företag på den europeiska marknaden.

Utredningen konstaterar att crowdfunding är en bransch under snabb utveckling samt att blockkedjemodeller kan komma att användas ganska snart. Att inte ta detta i beaktande utan då endast föreslå att *Om gräsrotsfinansieringen skulle övergå till blockkedjeteknik, får en översyn av reglerna göras. Är det vad man betecknar som proaktiv hållning?*

Utredningen konstaterar att *En följd av den tekniska utveckling som utgör en viktig anledning till delningsekonomis framväxt, är att gränsen mellan privat och professionell verksamhet har blivit mindre skarp*, vilket borde ha föranlett lite mer utrymme för att beskriva detta. I stället har mycket utrymme beretts för konsumentskydd och penningtvätt.

Beskrivningar av tillgängliga lagstiftningar i Sverige jämfört med de danska utgångspunkterna i att dansk lagstiftning klarar crowdfunding borde väckt till eftertanke. Svenska regler har en tendens att bli alltför detaljerade och plottriga, vilket gör dem svårare att hållas moderna i en snabb utveckling i vår omvärld. I beskrivningarna i kapitel 8 framgår hur många myndigheter som kan vara inblandade inom området. Utredningen föreslår att Finansinspektionen (FI) och Konsumentverket (KV) ska vara tillsynsmyndigheter inom området, men att samarbete och informationsutbyte bör genomföras. Här skulle det vara önskvärt med tvingande regler om att en myndighet har tillsynsansvar och tvingas samordna insatser med andra myndigheter. På samma vis måste myndigheten ha samma tidsramar för information och kommunikation som man ställer på företagen avseende klagomålshantering.

Då hänsyn ej tagits till kommissionens förslag i utredningen finner förbundet att utredningen i presenterad form inte kan ligga till grund för beslut till lagstiftning innan en jämförande utredning presenterats.

Berörda parter

Aktiebolag och ekonomiska föreningar ska vara de som kan söka tillstånd som plattformaktör. Däremot verkar inte stiftelser eller ideella föreningar beröras, vilket verkar märkligt. En rimligare utgångspunkt borde varit att reglerna skulle anpassas till ideella föreningar (vilka tar ut administrativa kostnader/avgifter för sin samlingshantering i likhet med övriga aktörer) som kan förväntas ha svårare att belägga huvudmäns oförvitliga leverne eftersom dessa kan väljas vid årsmöten och stämmor. När det gäller tillståndsförfarandet borde mikroföretag kunna jämföras med konsumenter.

Gränsdragningar och otydlighet

Lämplighetsprövning av huvudmän riskerar att bli upp till varje handläggare på FI, eftersom några försök till gränsdragningar inte anges särskilt tydligt. Därmed blir reglerna inte förutsebara och riskerar dessutom sökande att inte bli likabehandlade.

Beskrivningarna av sunt bedriven verksamhet blir också otydligt. Att *lämna fullständig information om ett finansieringsprojekt* kan självfallet vara relevant vid större investeringsprojekt, men för en del av mindre finansieringsprojekt via crowdfunding kommer detta att innebära oproportionerlig byråkrati och administrativa kostnader. Det skulle man ju kunna tolka beskrivningen *krav som ställs på sundhet ska tillämpas i proportion till arten och omfattningen av en kapitalförmedlares verksamhet*, men vad betyder då *att företagen ska dokumentera alla delar av den operativa verksamheten?*

Förslaget om krav på revisorer för plattformsföretag redan initialt strider mot reglerna om under vilka förhållanden det är frivilligt för aktiebolag att använda extern revisor. Denna lagstiftning är redan idag betydligt stängare än för de flesta länder inom EES, vilka använder gränsen större än mikroföretag för att tvingas ha revisor.

Insikten om hur säljare i Sverige och världen betalas verkar det vara lite si och så med. Detta framgår av beskrivningen att man för förtroende hos kunder *bör också vara restriktiva och måttfulla vad gäller rörliga ersättningar för anställda inom funktioner för marknadsföring och försäljning*,

I avsnitt 11.7.5 kommer förslag om *Passandebedömning och investeringstak*. Här underkänner man vanliga människors beslutsförmåga så att ansvaret ska tas över av andra parter, men oklart hur bestraffningar ska gå till eller var gränser ska gå. Detta är ett otidsenligt avsnitt som bör tas bort. Att *det krävs att företaget inhämtar nödvändiga upplysningar om kundens kunskaper och erfarenheter av det investeringsområde som är relevant för den tjänst eller produkt som är aktuell, samt uppgifter om kundens ekonomiska situation* blir ju att direkt underkänna myndiga människor och lägga på alltför mycket byråkrati för i synnerhet mindre finansieringsprojekt.

Tillsynens olika aktörer stökar självfallet till det lite extra, men när sedan avgifter och tillsynsarbete beskrivs blir man riktigt förvånad. *För att kunna bedriva en löpande tillsyn föreskriver Finansinspektionen ofta att tillståndspliktiga företag med viss regelbundenhet ska lämna rapporter av olika slag*. Viss och olika slag verkar oerhört luddigt och svårföljbart. Här måste naturligtvis uppgiftskraven vara proportionerliga för vad som behöver utredas och att ansvaret måste ligga på FI för att tydligt motivera vilken information man begär och att denna inte redan finns hos andra myndigheter.

Både att FI har möjlighet att *avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa eller ursäktlig* samt att sanktions- och förseningsavgifternas nivåer saknar koppling till överträdelsernas art och omfattning skapar utrymme för godtycke. För att regler ska kunna efterlevas så måste de vara trovärdiga och tillförlitliga, godtycke och utrymme för korruption måste undvikas. Att FI:s tillsyn ska bekostas med årliga avgifter skapar ytterligare utrymme för godtycke och svällande byråkrati. FI måste åläggas att hålla så liten byråkrati som möjligt och kunna redovisa tydligt varför den omfattning de anger faktiskt behövs och ifall det går att genomföra detta på billigare och enklare vis.

Avslutning

Småföretagarnas Riksförbund är positiva till utredningens ambitioner att förbättra och förstärka gräsrotsfinansiering som ett trovärdigt och accepterat alternativ på finansieringsmarknaden. Det finns många goda samhällsnyttiga effekter om små och medelstora företag, utanför riskkapitalmarknadens snäva upptagningsområde, får utökad möjlighet till tillväxtkapital via alternativa finansieringsformer. Ska Sverige lyckas med sin målsättning om hållbart företagande är det av största vikt att finansiella styrinstrument utgår ifrån de små företagens förutsättningar och att hållbart investeringskapital görs tillgängligt till alla de små innovativa och nytänkande företag som i vardagen utvecklar produkter och tjänster som bidrar till både lokala och globala lösningar på både sociala och miljömässiga utmaningar. Då är det av största vikt att en reglering av plattformar för gräsrotsfinansiering inte hämmas eller begränsas av att svensk lagstiftning snedvrider konkurrensen till förmån för övriga europeiska aktörer.

I detta ärende har förbundsordföranden Peter Thörn beslutat och näringspolitisk samordnare Mattias Andersson varit föredragande.

Med vänlig hälsning

Peter Thörn

Förbundsordförande

Småföretagarnas Riksförbund